

Секція 1

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ, СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ РЕГУЛЮВАННЯ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦІ

УДК 351.74

АБРОСЬКІН В. В.,

кандидат юридичних наук, ректор Одеського державного
університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0002-4062-8105>

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ МВС УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ

У роботі досліджено особливості закладів вищої освіти Міністерства внутрішніх справ України як суб'єктів реалізації освітньої функції держави. Особливу увагу у статті сконцентовано на понятті адміністративно-правового статусу закладів вищої освіти МВС та аналізі структури цього поняття. З'ясовано місце закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання в системі суб'єктів надання освітніх послуг, визначено притаманні їм особливості та виокремлено їхні ключові ознаки. Сформульовано власне визначення правового статусу закладів вищої освіти МВС України як суб'єктів реалізації освітньої функції держави.

Ключові слова: адміністративно-правовий статус, заклади вищої освіти, специфічні умови навчання, Міністерство внутрішніх справ України.

У 2013 році Національною стратегією розвитку освіти в Україні на період до 2021 року інтегрування національної системи освіти в європейський і світовий освітній простір було визначено стратегічним напрямком розвитку сфери освіти України. Виконання цього завдання потребує суттєвого структурного перетворення механізмів державного управління у напрямку освіти, кардинального переосмислення основних принципів та існуючих форм організації освітньої роботи, а також правового забезпечення діяльності закладів вищої освіти.

У свою чергу, відповідно до Стратегії розвитку органів системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2020 року основним пріоритетом розвитку органів системи МВС є спрямування на розвиток відомчої системи освіти та підготовки кадрів (яка відповідає професійним потребам персоналу органів системи Міністерства внутрішніх справ України і сприяє формуванню його загальних цінностей). Відповідальними за відомчу освіту в системі МВС України є вищі навчальні заклади із специфічними умовами навчання, що належать до сфери управління МВС та центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ.

МВС України бере активну участь у втіленні відповідних реформ, передбачених, зокрема, Національною стратегією розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, Стратегією розвитку органів системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2020 року. Зокрема Міністерством підготовлено та реалізовано Концепцію реформування освіти в Міністерстві внутрішніх справ України. Проте нормативно-правова база, якою регулюються питання освіти в органах внутрішніх справ, і досі доопрацьовується. Зокрема, перегляду

потребують чинні положення «Про вищі навчальні заклади МВС», «Про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах МВС» тощо.

Таким чином, реформування у сфері вищої освіти залишається актуальним завданням та потребує чіткого визначення поняття адміністративно-правового статусу закладів вищої освіти МВС України і дослідження їх ролі як суб'єктів реалізації освітньої функції держави.

Перш за все варто зазначити, що заклади вищої освіти МВС України є учасниками адміністративно-правових відносин. Саме у такому випадку можна вести розмову про адміністративно-правовий статус цих закладів.

Особливістю ЗВО із специфічними умовами навчання є те, що вони мають виключно державну форму власності та здійснюють підготовку фахівців для потреб державних органів згідно з вичерпним переліком таких органів, закріпленим у законодавстві.

Водночас, як і для будь-яких закладів вищої освіти, основні засади правового, організаційного та фінансового функціонування цих ЗВО врегульовані Законом України «Про вищу освіту». Згідно із законодавством управління у сфері вищої освіти здійснюється, зокрема, Кабінетом Міністрів України та центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки, яким є Міністерство освіти і науки України (МОН).

Виходячи із зазначеного, очевидним є те, що ЗВО можуть розглядатись одночасно і як суб'єкти (відносно власного складу та підпорядкованих структурних органів), і як об'єкти державного управління.

Таким чином, ЗВО МВС України, виступаючи суб'єктами реалізації освітньої функції держави, вступають у відповідні адміністративно-правові відносини, а значить, мають власний адміністративно-правовий статус, основою якого є їх адміністративна правосуб'єктність і правоздатність.

Пропонуємо розглядати адміністративно-правовий статус закладів вищої освіти МВС України як стан державної юридичної особи, набутий із додержанням норм законодавства, що забезпечує певний обсяг прав, обов'язків та відповідальності, спрямованих на забезпечення освітньої, наукової, науково-технічної, методичної, організаційної та інших видів діяльності на певних рівнях вищої освіти у відносинах з органами державної влади й управління, здобутий з метою забезпечення процесу підготовки фахівців для потреб системи МВС України.

Використаємо це визначення для підбору моделі структури адміністративно-правового статусу ЗВО МВС із різноманіття моделей, наданих у правовій науковій літературі.

Наразі в науці не існує загальноприйнятої структури адміністративно-правового статусу. Виходячи із сформованого нами вище визначення адміністративно-правового статусу ЗВО МВС України та беручи до уваги правоохоронну сутність діяльності МВС України, ми віддаємо перевагу трикомпонентній структурі адміністративно-правового статусу (блоки: цільовий, структурно-організаційний та компетенційний).

Слід зазначити, що найбільш суттєво на структурно-організаційному блоці характеристик адміністративно-правового статусу ЗВО МВС відбилися зміни, пов'язані з реформуванням системи МВС України, створенням Національної поліції України у 2015 році та стрибкоподібним зростанням потреб у підготовці фахівців для комплектування штатів органів поліції.

Іншою особливістю, притаманною ЗВО МВС України, є так звана дворівнева система їх підпорядкування, яка обумовлена наявністю відразу кількох державних суб'єктів (МОН та МВС), наділених функцією контролю та управління. Значення цієї особливості в умовах реформування підвищилось, оскільки виконання реформ та взаємодія потребують більш злагоджених дій на всіх структурних рівнях.

Важливою особливістю, яка у час реформування сфери освіти, під впливом процесів євроатлантичної інтеграції та євроінтеграційних змін знаходить своє відображення в завданнях та функціях ЗВО, є запровадження трирівневої моделі підготовки кадрів та приведення змісту і структури професійної підготовки в галузі вищої освіти у відповідність до потреб практики МВС.

Таким чином, можна дійти певних висновків:

1. Заклади вищої освіти Міністерства внутрішніх справ України є суб'єктами реалізації освітньої функції держави. Під час виконання цієї функції вони беруть участь у відповідних

адміністративно-правових відносинах. Таким чином доведено, що ЗВО МВС мають власний адміністративно-правовий статус.

2. Сучасний стан адміністративно-правового статусу ЗВО МВС України характеризується такими особливостями:

– цільовий блок – характеризується активним рухом у напрямку євро- та євроатлантичної інтеграції, що підвищує цінність злагодження призначень МОН (реалізації освітньої функції держави) та МВС (забезпечення громадського порядку і безпеки), які реалізуються в діяльності ЗВО МВС;

– структурно-організаційний блок – має особливу дворівневу підпорядкованість закладів вищої освіти МВС та МОН. Причому реформа першого з них активно вплинула на структуру відомчої вищої освіти, а зміни останньої в підходах та процедурах вищої освіти відобразились в організації роботи відомчих ЗВО;

– компетенційний блок – характеризується змінами в нормативно-правовій базі, яка регулює діяльність ЗВО МВС та свідчить про процес активного реформування системи вищої освіти і необхідність доопрацювання підзаконних нормативних актів для приведення їх у відповідність із загальними змінами системи вищої освіти.

Отримано 24.03.2020

УДК 340.13:004.056.5

БАСАРАБ О. Т.,

кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри теорії та історії держави і права та приватно-правових дисциплін

Національної академії Державної прикордонної

служби України імені Богдана Хмельницького (м. Хмельницький);

 <https://orcid.org/0000-0001-7839-6955>;

БАСАРАБ О. К.,

кандидат технічних наук,

доцент кафедри зв'язку, автоматизації та кібербезпеки

Національної академії Державної прикордонної

служби України імені Богдана Хмельницького (м. Хмельницький);

 <https://orcid.org/0000-0002-2852-9534>;

ЛАРІОНОВА І. Т.,

старший викладач кафедри тактичної та

спеціальної фізичної підготовки факультету № 2

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0001-7006-6476>

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ЩОДО ПЕРСПЕКТИВ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ КІБЕРБЕЗПЕКИ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

У роботі аналізуються правові основи забезпечення кібербезпеки Державної прикордонної служби України. Аргументуються перспективи щодо підготовки фахівців кібербезпеки прикордонного відомства.

Ключові слова: кібербезпека, Державна прикордонна служба України, прикордонне відомство.

В умовах активного розвитку комп'ютерних технологій, питання протидії кіберзлочинам набуває важливого значення. Особливо гостро постає зазначена проблема, коли мова йде про захист інформаційно-телекомунікаційних систем органів державної влади, правоохоронних органів, військових формувань, а також об'єктів критичної інфраструктури,